

Januari 2024
77e jaargang, nummer 1

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

OPBOUW

Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen

OPBOUW 2024-1 ALGEMENE EDITIE

Bij de afbeelding op de voorpagina:

Scène du Massacre des Innocents, 1824 door Léon Cogniet (1794-1880), een Frans kunstschilder. Zijn werk wordt ingedeeld in de periode van de romantiek en neo-klassiek. Hoofdonderwerpen waren historische taferelen en portretten. Daarnaast maakte hij litho's.

In 1817 won hij de prestigieuze Prix de Rome met zijn werk "Hélène délivrée par Castor et Pollux". Het afgebeelde werk stelt de kindermoord in Bethlehem voor.

Bijdragen voor de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen zijn nodig om de activiteiten van de gemeente te kunnen financieren. U kunt uw bijdrage overmaken op de volgende rekening:

NL21 RABO 0373 7136 14

tnv Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen

Alvast hartelijk bedankt voor uw bijdrage.

Bestellen collectebonnen:

Collectebonnen zijn handig, zeker nu er minder contant geld wordt gebruikt. U bepaalt zelf hoeveel u aan een collecte geeft, door een of meer bonnen in de collectezak te doen.

Deze collectebonnen zijn verkrijgbaar voor **€ 25 per vel** (bonnen van 1 en 2 euro). U kunt één of meerdere vellen tegelijk bestellen.

U bestelt ze door het bedrag van € 25 (of het meerdere daarvan), plus € 1 voor papier en versturen, over te maken naar rekeningnummer

NL21 RABO 0373 7136 14 tnv de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen onder vermelding van 'collectebonnen' en uw postadres.

Verzoeken de kerkrentmeesters tevens een e-mail

(elgg.kerkrentmeesters@gmail.com) of een briefje (Haddingestraat 23, 9711 KC Groningen) te sturen; soms komt de informatie namelijk niet volledig op onze bankafschriften terecht en dan kunnen wij de betaling niet thuisbrengen.

U ontvangt de collectebonnen per post thuis.

Inhoud

Inhoud.....	3
Meditatie: Let op! Welke weg bewandel je?.....	4
Van de redactie.....	6
Kerkdiensten.....	7
Bij de diensten.....	9
Bezinningsproces.....	10
Beroepingscommissie van start.....	11
Terugblik: Biblioloogdienst 7 januari.....	12
Terugblik: Kinderdienst 21 januari.....	14
Van de kerkrentmeesters.....	15
Van de diaconie - collectedoelen.....	17
Boekentip: Sandra Langereis: Erasmus – Dwarsdenker.....	19
Van het LBE: Matthäus-Passion (semi-scenisch).....	21
TVG Assen: lezing Bert van der Woude.....	22

Meditatie: Let op! Welke weg bewandel je?

Alweer meer dan dertig jaar geleden was ik als 'pelgrim' op weg naar Santiago de Compostela. Onderweg nadenkend over belangrijke thema's op mijn levensweg, met veel vragen en zoekend naar antwoorden. Ik moest er rondom de jaarwisseling aan terugdenken omdat de verslaggeving van wat er in die dagen zoal gebeurde schokkend was. Ambulancepersoneel dat mensen te hulp schoot, politie met stenen bekogeld en sommigen zelfs ernstig gewond, brandweerlieden aangevallen, verschrikkelijke vernielingen...
Wie doet dit en waarom?

Ik moet nu oppassen dat ik van dit alles niet te zwartgallig word. Ineens komt ook die zin uit de Brief aan de Efeziërs voorbij: 'Let dus goed op welke weg je bewandelt, gedraag je niet als onwijken maar als wijzen'. De nieuwe vertaling zegt dan: Gedraag je niet als dwazen, maar als verstandige mensen. De boeken van de Bijbel staan er vol mee, zoals het Spreukenboek, met: Het onderricht van de wijze is een bron van het leven. Wat hebben u en ik van huis uit meegekregen. Volgens mij zeker niet iets van het onbegrijpelijke handelen zoals daarnet beschreven. Lied 846 is voor ons een goed voorbeeld.

*De wijsheid van vóór alle tijden
spreekt luid en dringend haar woord.
Zij wacht waar de wegen zich scheiden,
zij komt en klopt aan de poort.
Zij is op de hoogten getreden,
zij roept op de pleinen der steden
en al wie oren heeft hoort.*

Bij ons thuis op de boerderij waren er van die momenten dat het een humoristische, gekke boel was en werd er veel gelachen, maar op zeker ogenblik kon mem (mijn moeder) dan roepen: 'Heer, geef wijsheid, hier is 't nodig!'

We zijn een nieuw jaar ingegaan met veel, soms angstige vragen. Zullen mensen hun verstand gebruiken is zo'n vraag. Het gaat dan niet om bepaalde politieke leiders, het gaat ook om onze nabije wereld en die van verder bij ons vandaan.

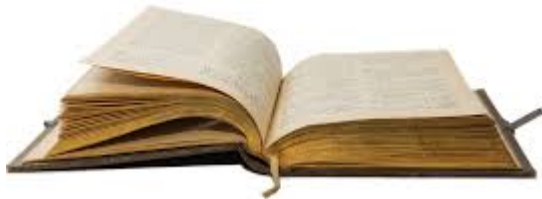
*Zoek de wegen van de wijsheid
die de schepping dansend groet.
Blijf haar volgen, schenk haar aandacht*

*proef haar woorden, juist en goed.
Wijsheid baant het pad naar vrede,
doet ons voor wat liefde doet. (Lied 849)*

Nog even en wij gaan alweer de Veertigdagentijd in; bezinning op het lijden van Christus en daaraan gekoppeld die vele vormen van lijden in onze wereld. Ik hoop dat onze bezinning inspirerend mag zijn, verbonden met verlangen naar gerechtigheid en vrede.

*Luister naar de stem van wijsheid,
op de markt prijst zij haar waar.
Hoor het woord dat mens geworden
ware goedheid openbaart.
Als dat woord dan kiemt en uitgroeit
vinden recht en trouw elkaar.*

Ds. Renze Pieter Yetsenga

Van de redactie

Hierbij, iets later dan gepland, het eerste nummer van Opbouw in de 77e jaargang. Wij hopen dat Opbouw ook dit jaar een nuttige bijdrage zal leveren aan de bloei en groei van onze Lutherse Gemeente, door alle betrokkenen te informeren en inspireren.

Er staat genoeg te gebeuren dit jaar: zie de artikelen over het bezinningsproces en de beroepingscommissie. In de zondagse diensten worden nieuwe vormen verkend: zie de artikelen over biblioloog en kinderdiensten.

Verder in dit nummer informatie over twee mooie cantatediensten, een leestip, de aankondiging van uitvoeringen van de Matthäus-Passion door het Luthers Bach Ensemble en een uitnodiging voor een lezing over wijn en theologie. En daarnaast natuurlijk de vertrouwde, 'ijzeren' rubrieken die onmisbaar zijn in dit blad. Wij wensen u veel leesplezier!

Kerkdiensten

De diensten beginnen om 10.00 uur in de kerkzaal, tenzij anders vermeld.

De orde van dienst voor de zondag is vooraf te vinden op onze website elgg.nl, onder 'Agenda en diensten'.

De uitzending van de dienst is te volgen via kerkdienst.elgg.nl (NB: niet elke dienst kan worden uitgezonden, we zoeken hiervoor nog vrijwilligers).

Toelichting bij de diaconale collectiedoelen: zie 'Van de diaconie'.

FEBRUARI

feb 4

**Sexagesima
cantatedienst m.m.v. Roden Girl Choristers en
Luthers Bach Ensemble**

voorganger: ds. Hester Wouda

collecte: Stichting Lutherse Werkgroep voor Kerkmuziek

feb 11

**Quinquagesima
zangdienst o.l.v. cantor-organist Tymen Jan Bronda**

collecte: Kerk in Actie | Noodhulp gestrande vluchtelingen

feb 18

**Invocavit
kinderdienst**

voorganger: mw. Caro de Boer

collecte: Kerk in Actie | Noodhulp gestrande vluchtelingen

feb 25

Reminiscere

voorganger: ds. Ynte de Groot

collecte: Lutherse vakantieweken

MAART

mrt 3

**Oculi
viering Heilig Avondmaal**

voorganger: ds. Alberte van Ess

collecte: Kerk in Actie | Voorjaarszending

mrt 10

Laetare

voorganger: ds. Louisa Vos

collecte: Kerk in Actie | Zending

mrt 17

**Judica
kinderdienst**

voorganger: mw. Caro de Boer
collecte: Eigen diaconie

mrt 24

**Palmzondag
cantatedienst m.m.v. het LBE**

voorganger: ds. Renze Yetsenga
collecte: Eigen diaconie

mrt 28

**Witte Donderdag 19.30 uur
oecumenische dienst in de Doopsgezinde Kerk,
Oude Boteringstraat 33**

voorganger: ds. Nick Everts

mrt 29

**Goede Vrijdag 19.30 uur
oecumenische dienst in de Remonstrantse Kerk,
Coehoornsingel 14**

voorganger: nog niet bekend

mrt 31

Eerste Paasdag

voorganger: ds. Ynte de Groot
collecte: Kerk in Actie | Werelddiaconaat

mrt 30

**Stille Zaterdag / Paaswake 23.00 uur
interkerkelijke Paaswake in de Martinikerk**

APRIL

apr 7

Quasi modo geniti

voorganger: ds. Yvonne Hiemstra
collecte: Artsen zonder Grenzen

Bij de diensten

Cantatedienst zondag 4 februari

Op zondag 4 februari wordt de cantate 'Du wahrer Gott und Davids Sohn' BWV 23 van J.S. Bach uitgevoerd door de Roden Girl Choristers & het Luthers Bach Ensemble o.l.v. Tymen Jan Bronda.

Voorganger is ds. Hester Wouda. Aanvang: 10.00 uur.

Cantatedienst 24 maart

Op Palmzondag, 24 maart, wordt het Stabat Mater van Pergolesi uitgevoerd door het Luthers Bach Ensemble, solisten & barokorkest o.l.v. Tymen Jan Bronda. Solisten zijn Judith Pranger (sopraan) en Robert Kuizenga (countertenor). Voorganger in deze dienst is ds. Renze Yetsenga.

Giovanni Pergolesi (1710 - 1736), een Italiaans componist, violist en organist, stierf 26 jaar jong. Op zijn sterfbed legde hij de laatste hand aan het slotduet van zijn Stabat Mater. Dit werk is een middeleeuws-Latijns gedicht dat verhaalt over een smartende Maria die aan de voet van het kruis haar eigen zoon ziet sterven. Al snel na Pergolesi's dood verwierf het stuk grote belangstelling en vele componisten maakten er hun eigen bewerking op.

Dit Stabat Mater is onder meer bijzonder door zijn intieme bezetting, bestaande uit sopraan, countertenor, strijkers, continuo en luit.

Bezinningsproces

Het bezinningsproces heeft zich inmiddels vertaald in een projectplan en daarmee verbonden de zoektocht naar een nieuwe predikant. De titel van het projectplan is: 'Een Groningse stadskerk, met ruimte voor traditie en experiment en waar ontmoeting, verbinding en samenwerking centraal staan'. Hierin zijn de inmiddels bekende 'drie poten' verwoord, waar we, ook nu het projectplan klaar is, aan blijven werken.

Op 10 december was er een gemeentebijeenkomst gecombineerd met gezellig Advent Stündchen. Het was mooi dat in de dienst die ochtend de jongeren een grote rol speelden, praktisch, inhoudelijk en/of muzikaal. Na de dienst gaf de kerkenraad een toelichting op de samenvatting van het projectplan en de profielschets. Er was ruimte voor mooie Adventsliederen en voor vragen, opmerkingen en aanvullingen. Het blijft voor de gemeente en de kerkenraad een spannende stap om dit project aan te gaan om voor vijf jaar voor een fulltime predikant aan te trekken. Tegelijkertijd geeft het enthousiasme en perspectief.

Er was de afgelopen tijd ook weer ruimte voor andere vormen van vieren, zoals de bibliologdienst door Renze Yetsenga en voor het eerst in jaren weer een kinderkerstfeest. Een vervolg hierop zijn de kinderdiensten die op een aantal zondagen gehouden zullen worden waarop er geen reguliere dienst in de kerk gepland is. Laat de naam 'kinderdiensten' u er niet van weerhouden om te komen; deze vieringen zijn voor jong én oud.

De beroepingscommissie is nu echt van start gegaan. De commissie houdt de gemeente op de hoogte van de voortgang in Opbouw. Voor de kerkenraad is een volgende stap het aanvragen van subsidies. Het is fijn dat Jenneke Span hiermee kan helpen met haar deskundigheid op dit gebied.

Al met al een hoopvol begin van dit nieuwe jaar. Heeft u nog ideeën, vragen of opmerkingen, laat het dan gerust weten aan mij of een van de kerkenraadsleden.

Hester Wouda

Beroepingscommissie van start

Na de plezierige gemeentemiddag van 10 december is de beroepingscommissie voor onze nieuwe predikant met enthousiasme aan het werk gegaan.

Op 12 december vond de eerste vergadering plaats, waarbij we onder meer de taken hebben verdeeld. Annette Toren heeft zich bereid verklaard het voorzitterschap op zich te nemen, Kees de Graaf is de secretaris/scriba. Hij treedt ook als contactpersoon op richting eventuele belangstellenden.

Voor de daadwerkelijke start van de sollicitatieprocedure is de commissie afhankelijk van de Protestantse Gemeente Groningen (PGG): onze vacature draait mee in een procedure met een aantal andere vacatures bij collega-protestantse kerken in Groningen. Daar is nog geen 'groen licht' op en tot dat moment zit de ELGG dus even in de wachtkamer. We hopen dat de vacature op korte termijn kan worden gepubliceerd.

Ondertussen denken de leden van de commissie na over de vragen die zij straks aan de kandidaten willen gaan stellen. Daarnaast is het de bedoeling dat Jenneke Span, extern deskundige op het gebied van beroepingen, de commissie in twee avonden gaat trainen over alle zaken die bij het aanstellen van een nieuwe voorganger komen kijken. Daarmee komen we straks goed beslagen ten ijs.

Inmiddels is wel al duidelijk dat er belangstelling bestaat voor de functie. Ook al is deze nog niet formeel gepubliceerd, de eerste geïnteresseerden hebben zich al gemeld. Dat stemt hoopvol voor het vervolg!

Terugblik: Biblioloogdienst 7 januari

De eerste dienst in het nieuwe jaar. De kerstboom staat nog te pronken, maar zal na de dienst worden opgeruimd. Het is de eerste zondag na 6 januari: we vieren Driekoningen.

De stoelen zijn in een halve cirkel gezet. Het verhaal van de wijzen uit het oosten mag dan overbekend zijn, we gaan er wel op een nieuwe manier mee bezig.

De dienst begint zoals gewoonlijk. Bij de lezingen aangekomen, klinkt allereerst Jesaja 60:1-6 'Sta op, word verlicht, want je licht is gekomen...'. Als tweede lezing horen wij een verhaal van T.S. Eliot: *The journey of the Magi*, over de moeizame reis van de wijzen naar de stal van Bethlehem. Daar aangekomen beleven zij de geboorte, toch een begin, persoonlijk ook als een einde. 'Wij keerden terug naar ons land, onze koninkrijken, maar voelden ons niet meer thuis in de oude orde tussen vreemde mensen die hun goden omklemmen'.

En dan: geen preek, maar Biblioloog. Dominee Renze houdt een korte inleiding. Het gaat o.a. over zwart vuur en wit vuur. Dat zoek ik later nog even op:

"Biblioloog is gebaseerd op de uitlegwijze van de midrash. In deze 'verhalende' uitleg wordt over 'zwart vuur' en 'wit vuur' gesproken. Het zwarte vuur bestaat uit de zichtbare letters en zinnen, die de werkelijke gebeurtenissen weergeven. Onder het witte vuur wordt verstaan wat niet in de tekst staat en wat je dus zo in de tekst zou kunnen voegen. Bijvoorbeeld wat een persoon voelt, denkt, beweegt, hoopt en nog veel meer. Als je dat met je eigen fantasie invult, zo is de gedachte, ga je een verhaal veel beter snappen." (www.kuleuven.be)

Uit Matteüs 2 wordt het verhaal van de wijzen gelezen, dat we in drie gedeelten gaan verwerken. We beginnen met het eerste deel, over de reis van de wijzen naar Jeruzalem. Er wordt ons gevraagd ons in te leven: "Jij bent nu één van de wijzen".

Wie wat wil zeggen, geeft dat aan met een handgebaar. Dan komt Renze naar je toe en luistert; en herhaalt het gezegde daarna voor de microfoon (heel prettig, zeker als je minder goed hoort). Het is niet verplicht om iets te zeggen. Er is geen goed of fout, je kunt zeggen wat je wilt; maar we reageren niet op elkaar.

Je inleven in die wijzen, levert vooral vragen op. Wat zullen ze gaan zien, zullen de voorspellingen kloppen, zullen ze er wijzer van worden? Iemand vertelt hoe stil het was in de woestijn, toen zij daar ooit op reis was.

Daarna komt de episode met Herodes in Jeruzalem. Hij stuurt de wijzen naar Betlehem en en verzoekt hen, op de terugweg bij hem langs te gaan om alles te vertellen over het pasgeboren kindje.

"Je bent nu Herodes", wordt ons gezegd. Herodes is bang, zegt iemand, hij denkt dat zijn gezag ondermijnd wordt. Maar hij wil er ook echt meer van weten, zegt een ander. Sommigen vinden het moeilijk om zich in Herodes in te leven en zouden liever één van de wijzen willen zijn.

In het derde gedeelte van het verhaal hebben de wijzen het kindje gevonden in de stal, en het geschenken gegeven.

"Je bent nu Jozef", klinkt het nu. Ik voel een hele diepe dankbaarheid, zegt iemand. en een ander vraagt zich af: van wie is dat kind nou eigenlijk? Ben ik dan toch de vader? Weer een ander denkt: met dat goud kunnen we wel wat!

Hierna is het biblioloog-gedeelte afgelopen; we zijn weer gewoon onszelf. Het evangeliegedeelte wordt nogmaals gelezen, nu als onderdeel van de liturgie. En daarna gaat de dienst verder op de vertrouwde manier.

Wat mij betreft was dit de eerste ervaring met Biblioloog. Ik vond het interessant om de verschillende reacties te horen. Ook kon ik mijn aandacht er goed bij houden, anders dan soms bij een preek. De sfeer was ontspannen, door de opstelling en doordat er niets hoefde maar alles mocht.

Kortom, zo'n Biblioloog kunnen we best vaker houden!

E.G.

Terugblik: Kinderdienst 21 januari

De eerste kinderdienst is gevierd! Het was een mooie dienst, en een goed begin van een (hopelijk) nieuwe maandelijkse traditie.

De liturgie was ingekort, om de kinderen niet te overvragen. Maar ook uitgebreid met een uitleg voor alle onderdelen, die ook voor de volwassen aanwezigen erg interessant bleek. Zeker voor hen die minder ervaring met de liturgie hadden. De evangeliëlezing was vervangen door een herhaling van de eerste lezing, maar dan uit de kinderbijbel.

De overdenking was een prachtig verhaal over de koning, de vogelvanger en de engel. De koning had een vogel horen zingen, maar welke was het? De vogelvanger kreeg zeven dagen om de vogel te vangen. Maar hoeveel vogels hij ook ving, het lukte hem niet de goede te vinden... Toch was de koning uiteindelijk tevreden, want het bleek de vogelvanger zelf die het lied had gespeeld op zijn fluit. 'Ik had een engeltje op mijn schouder,' zei de vogelvanger opgelucht.

Ondanks de grote hoeveelheid medewerkers zijn meer mensen die mee willen doen zeer welkom.

De diensten zijn overigens niet alleen bedoeld voor de kinderen. Voel u welkom!

J.H.

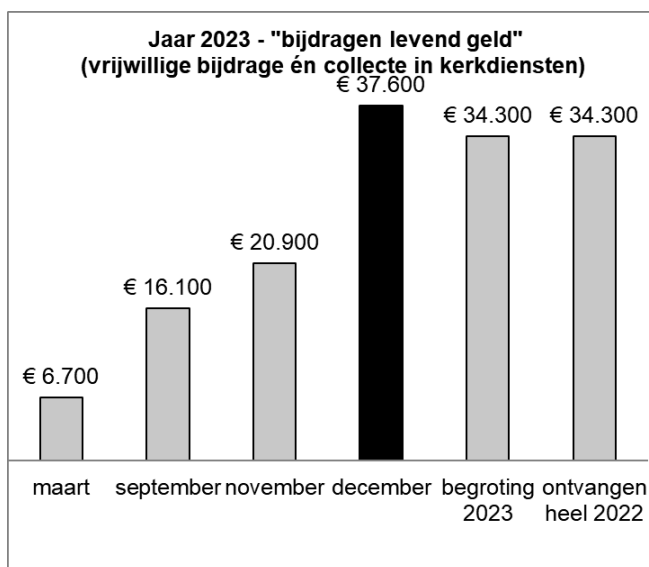
Van de kerkrentmeesters

Bijdragen levend geld in 2023

We hebben goed nieuws over de ontvangen bijdragen levend geld in 2023. De telling aan het einde van het jaar kwam uit op een bedrag van € 37.600, namelijk € 35.700 vrijwillige bijdrage en € 1.900 collecte in kerkdiensten. Het bedrag ligt boven het bedrag dat we voor 2023 hadden begroot. Dit verheugt ons zeer. Het was tegen het einde van het jaar nog even spannend omdat we in november nog bij net onder € 21.000 stonden. In de laatste weken van het jaar hebben we echter nog enorm veel bijdragen ontvangen.

Als kerkrentmeesters zien we de in 2023 ontvangen bijdragen als een groot teken van vertrouwen in de gemeente en haar toekomst! Hartelijke dank voor uw gulle gave!

In een oogopslag ziet het plaatje voor 2023 er als volgt uit:

Actie Kerkbalans 2024

Voor 2024 hebben we de vrijwillige bijdragen begroot op € 32.000, wat samen met de begrote collecten in kerkdiensten van € 2.300 uitkomt op € 34.300 begrote bijdragen levend geld. Ook dit jaar doet onze gemeente mee met de Actie Kerkbalans. Over de financiële situatie van de gemeente kunt u in iedere editie van Opbouw lezen.

Wij maken u graag attent op de mogelijkheid om door middel van een periodieke gift aan de gemeente belastingvoordeel te genieten. De gemeente heeft namelijk de ANBI-status; als u zich voor tenminste 5 jaar tot een jaarlijkse gift committeert, kunt u de volledige gift aan de gemeente van uw belastbaar inkomen aftrekken, zonder drempelbedrag. U kunt daarbij ook uw belastingvoordeel geheel of gedeeltelijk aan de gemeente doen toekomen en zo de vrijwillige bijdragen voor de gemeente verhogen.

De toezegging van periodieke giften maakt het voor ons kerkrentmeesters ook gemakkelijker om de hoogte van de in een jaar te ontvangen vrijwillige bijdragen van tevoren in te schatten. Een aantal gemeenteleden maakt al van deze mogelijkheid gebruik. hiervoor graag contact opnemen met ons kerkrentmeesters. Wij sturen u de door de belastingdienst voorbereide overeenkomst op.

In deze Opbouw Nr. 1 vragen wij u om uw vrijwillige bijdrage in het kader van de Actie Kerkbalans. Wilt u het bedrag overmaken naar de rekening van de gemeente (voor het rekeningnummer zie blz. 2 of de één na laatste bladzijde van Opbouw)? Als u bij uw eigen bankrekening een periodieke overschrijving instelt, hoeft u er verder niet meer aan te denken en kunt u uw bijdrage ook over het jaar spreiden. In Opbouw Nr. 3, 5 en 6 zullen we opnieuw om uw bijdrage voor deze Actie Kerkbalans vragen.

Van de diaconie - collectedoelen

28 januari - PKN | Jonge generaties in de kerk

Met een serie van drie interactieve spellen betreft de PKN jongeren bij de Bijbel. Bij Sirkelslag, het eerste spel, spelen jeugdgroepen dit spel vanaf hun eigen locatie, terwijl ze online in verbinding staan met andere groepen door heel Nederland. Jongeren gaan zo op een ongedwongen manier met geloofsonderwerpen aan de slag. Om de betrokkenheid van jongeren te stimuleren collecteren we vanochtend voor het jeugdwerk van de kerk.

4 februari - Stichting Lutherse Werkgroep voor Kerkmuziek

Muziek hoort bij onze eredienst. Ook dit jaar staan zullen de muziekdiensten in onze gemeente niet ontbreken. Medewerking zal worden verleend door diverse musici en koren. De Stichting Lutherse Werkgroep voor Kerkmuziek zet zich in voor de verbreiding van kerkmuziek in het algemeen en lutherse kerkmuziek in het bijzonder. Daarom collecteren we vanochtend voor deze stichting.

11 en 18 februari - Kerk in Actie | Noodhulp voor gestrande vluchtelingen

Nog altijd stranden vluchtelingen, op zoek naar veiligheid, in Griekenland. Voor hen, afkomstig uit bijvoorbeeld Syrië, Afghanistan en Iran, breekt door lange procedures een onzekere tijd aan. Kerk in Actie ondersteunt organisaties die hen opvangen en helpen met voedsel, zorg, onderwijs en waar mogelijk een betere plek. De collecte van vanochtend is bestemd voor de noodhulp die Kerk in Actie in met name Griekenland verleent.

25 februari - Lutherse vakantieweken

Elk jaar collecteren we in het voorjaar voor hen die door persoonlijke omstandigheden straks moeilijk met vakantie kunnen gaan. Te weinig geld of een slechte gezondheid kan tot gevolg hebben dat vakantie een illusie lijkt. Wij willen het voor deze mensen mogelijk maken ook het vakantiegevoel te ervaren, en wel door er een week tussenuit te kunnen in de lutherse vakantiehuizen. De collecteopbrengst kan hen al een eindje op weg helpen. Helpt u mee?

3 maart - Kerk in Actie | Voorjaarszending

Libanon telt veel christelijke instellingen met een regionale functie. Zo leidt de Near East School of Theology in Beiroet predikanten op voor het hele Midden-Oosten en geeft zij bijscholing aan voorgangers. Met haar activiteiten ondersteunt dit instituut de christelijke minderheid in de regio. Wilbert van Saane, uitgezonden door Kerk in Actie en GZB, werkt er als docent en studentenpastor. Dit werk ondersteunen wij met onze collecteopbrengst.

10 maart - Kerk in Actie | Zending

De lokale kerkgemeenschappen op Papoea spelen een belangrijke rol in de samenleving, vooral in de afgelegen gebieden waar onderwijs en gezondheidszorg slecht functioneren. Veel vrouwen nemen sociale en pastorale taken op zich. Kerk in Actie ondersteunt de kerken ter plaatse in de toerusting voor deze taken. Vrouwen kunnen bijvoorbeeld een diaconale of maatschappelijke training volgen op het gebied van alfabetisering of voeding. De collecte is vandaag voor dit werk bestemd.

17 en 24 maart - Eigen diaconie

Op momenten waarop en voor doelen waarvoor dat dringend nodig is, springt uw diaconie bij. Het is onmogelijk alle aanvragen om te zetten in een aparte collecte. De diaconiekas moet dan ook gevuld zijn om snel te kunnen handelen. Dit jaar hebben wij nog niet voor deze kas gecollecteerd, en daarom vragen wij vandaag uw bijdrage voor de eigen diaconie.

31 maart - Kerk in Actie | Werelddiaconaat

De Caraïbische kust in het noorden van Colombia trekt steeds meer toeristen. Kerk in Actie steunt een project waarbij kansarme jongeren worden opgeleid voor een functie in de horeca. Dat gebeurt onder meer in een rijdende kookschool. Elk jaar worden zo tachtig jongeren opgeleid voor werk in hotels, restaurants en foodtrucks, niet alleen als kok, maar ook als receptionist of ober. Met de opbrengst van de paascollecte kan Kerk in Actie dit leerproject blijven ondersteunen.

7 april - Artsen zonder Grenzen

Brandhaarden, rampgebieden, conflictregio's, onnodig om ze op te noemen, iedereen kent ze. Artsen zonder Grenzen staat altijd aan de frontlinie als het op helpen aankomt. Geeft medische hulp, probeert uitbraak van ziekten te voorkomen en draagt zorg voor sanitaire voorzieningen. Zij werkt vaak op plaatsen waar andere (hulp)organisaties niet aanwezig kunnen of durven zijn. Daarom steunen wij Artsen zonder Grenzen, zodat zij ook in deze tijd hun zware humanitaire werk kunnen voortzetten ten bate van medemensen in grote nood.

Collectebijdrage overmaken

Wie de komende tijd de dienst in de kerk niet kan of wil bijwonen, en wel het collectedoel wil steunen, kan haar of zijn bijdrage overmaken naar onze bankrekening:

NL 92 INGB 0006 3262 56 t.n.v. Diaconie ELGG Groningen

De diaconie

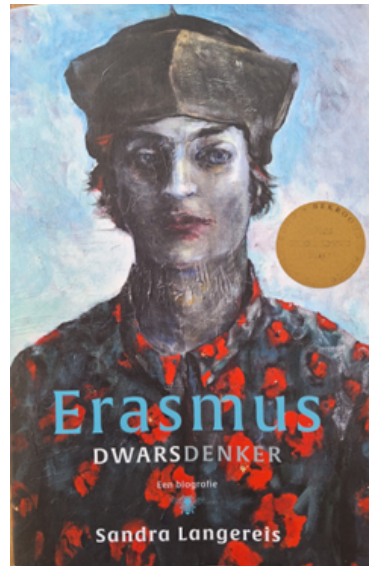
Boekentip: Sandra Langereis: Erasmus – Dwarsdenker

Het is een heel werk, in zo'n zeshonderdvijftig pagina's vertelt Sandra Langereis boeiende en vaak niet eerder bekende feiten over deze grote humanist, en voorziet deze van context. Tevens laat ze zien hoe ingrijpend de kennisrevolutie was die Erasmus teweeg bracht.

Erasmus was de zoon van een jong overleden in Italië studerende priester-student en kopiïst, en zag al snel de grote mogelijkheden van de drukpers. Voortaan konden vele op grote afstand van elkaar wonende mensen teksten en dus ook kennis tot zich nemen en er met elkaar over discussiëren. Voor een geleerde bood dat grote mogelijkheden, als hij een internationaal bekende uitgever bereid vond zijn werk te drukken.

Tijdens zijn leven was hij al een beroemd persoon. Voortdurend op zoek naar een nieuwe mecenas die hem van een inkomen wilde voorzien, en naar een drukker en uitgever die aan zijn hoge verwachtingen kon voldoen, trok hij van stad tot stad door Europa.

In Venetië verbleef hij lang bij de befaamde Aldus Manutius. Op de vlucht voor het Ottomaanse rijk hadden tal van Byzantijnse geleerden zich in die stad gevestigd. De Griekse manuscripten die ze met zich hadden meegenomen, en die door Manutius voor de eerste keer werden gedrukt, veroorzaakten een sensatie. Opeens kwam een geheel nieuwe oudheid boven water, en bronnen die eeuwenlang onbekend waren gebleven.

Zij brachten Erasmus ertoe de Griekse grondtekst van de Bijbel te gaan bestuderen. Hij zag in dat nauwkeurige studie van die Griekse teksten een betere Latijnse vertaling dan de in de loop der eeuwen gebruikte Vulgaat zou opleveren. Zo zou de gelovige opnieuw kennis kunnen nemen van de oorspronkelijke christelijke leer, om zo een beter mens te worden.

Een dergelijke 'verbeterde' Latijnse tekst van het Nieuwe Testament op basis van verschillende Griekse manuscripten leverde Erasmus met zijn

'Novum Instrumentum' uit 1516. Dit werk werd gedrukt in Basel, bij uitgeverij Froben, en vond al snel zijn weg naar bibliotheken en geleerden in heel Europa. Het had een enorme impact. Tijdens de resterende twintig jaar van zijn leven zou Erasmus nog vier versies publiceren.

Erasmus kon zich aanvankelijk vinden in de ideeën van Luther, maar had als humanist van het begin af aan ook bezwaren tegen diens optreden. Hij verschilde ook van mening met Luther over de rol van de vrije wil van de mens ten opzichte van de rol van de goddelijke genade. Maar over het algemeen hield Erasmus, die meer ophad met tolerantie tussen de verschillende stromingen en naastenliefde, en niet met dogma's, zich liever afzijdig in de grote twisten tussen de reformatoren en de kerk.

Het is een indrukwekkend boek, beloond met de Libris Geschiedenisprijs, over deze grote humanist, theoloog, filosoof en pedagoog, met een nieuwe kritische denkwijze en met zijn bekende werk 'Lof der Zotheid' een wegbereider voor een nieuwe tijd. Het is wel een kunst om al lezende niet te verdwalen in de vele feiten die worden beschreven, en de grote lijn van de gebeurtenissen in het leven van Erasmus te blijven overzien.

J.V.

Van het LBE: Matthäus-Passion (semi-scenisch)

Van 29 februari tot en met 10 maart brengt het Luthers Bach Ensemble opnieuw zeven uitvoeringen van haar voor Nederland unieke semi-scenische Matthäus Passion.

In de semi-scenische Matthäus van het Luthers Bach Ensemble hebben solisten en koor dagelijkse kleding aan en zingen ze alles uit het hoofd. Het maakt dat de interactie tussen de zangers onderling en met het publiek groter wordt. Gebaren en bewegingen onderstrepen het drama van de passie. Het Luthers Bach Ensemble is het enige muziekgezelschap in Nederland dat de Matthäus op deze manier uitvoert.

donderdag 29 februari	19:30 Grote of Martinikerk Sneek
vrijdag 1 maart	19:30 Augustijnenkerk Dordrecht
zaterdag 2 maart	19:30 Koepelkerk Smilde
donderdag 7 maart	19:30 Nicolaïkerk Appingedam
vrijdag 8 maart	19:30 Grote kerk Harderwijk
zaterdag 9 maart	19:30 Martinikerk Groningen
zondag 10 maart	15:00 Martinikerk Doesburg

Luthers Bach Ensemble (kleinkoor, solisten & barokorkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda

Roder Jongenskoor | Marc Pantus (regie) | Drew Santini (Christus) | Nils Giebelhausen (evangelist) | Kristen Witmer & Marina Torra Cabau (sopraan) | David van Laar (altus) | Twan van der Wolde (tenor) | Joris van Baar (bas)

Zie voor kaarten de website: www.luthersbachensemble.nl/concerten.

TVG Assen: lezing Bert van der Woude

Wijn is 'een geschenk van de hemel en de aarde'

Dit gezegde is van Anselm Grün, die wijn beschrijft als voedsel voor lichaam en ziel. Wijn is symbool voor leven dat geschonken wordt door de hemel en tegelijk naar de aarde wijst.

Ds. Bert van der Woude, emeritus predikant van de Protestantse Gemeente te Winschoten, is niet alleen een gepassioneerd Bijbeluitlegger maar heeft ook zijn diploma als vinoloog gehaald om daarna als theoloog iets zinnigs over wijn te kunnen zeggen. Wijn komt in de Bijbel vaak voor op allerlei manieren: land 'van melk en honing' en wijn, olie en wijn, brood en wijn, wijnstokken en -ranken en nog veel meer.

Zijn interesse in de Bijbelse verhalen deelt hij met zijn grote leermeester Eugen Drewermann.

Wijn en theologie, een paar apart!?

Wanneer?	Dinsdagmorgen 27 februari 2024
Waar?	Markehuus, Scharmbarg 35, 9407 EA Assen
Tijdstip?	10.00 - 12.15 u. Zaal open vanaf 09.30 u. Koffie/thee staat klaar.
Entree?	Gratis. Koffie/thee voor eigen rekening.

Opbouw is het officiële orgaan van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen. Opbouw verschijnt zes maal per jaar. Er zijn twee edities: *Gemeente* en *Algemeen*. Leden en vrienden van de ELGG ontvangen de gemeente-editie. De algemene editie bevat geen persoonlijke gegevens.

77e jaargang nummer 1, 4 februari t/m 23 maart 2024

Het volgende nummer zal verschijnen op 18 maart 2024.
Kopij inleveren uiterlijk op: 8 maart.

Redactie-adres:	Haddingestraat 23, 9711 KC Groningen
E-mail redactie:	redactieopbouw@elgg.nl
E-mail verzending:	verzendingopbouw@elgg.nl

Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen

Kerkgebouw: Haddingestraat 23, 9711 KC Groningen

Website: www.elgg.nl

Algemeen e-mailadres: info@elgg.nl

Kerkenraad: scriba@elgg.nl

Diaconie: diaconie@elgg.nl

Verhuur: luthersekerk@binnenstadskerken.nl

OPBOUW 2024-1 ALGEMENE EDITIE

Afzender:

Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen

Haddingestraat 23

9711 KC Groningen